

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
Факультет економіки і управління
Кафедра економіки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної
та методичної роботи

Віктор КОСТІН
2022 року

СИЛАБУС
з вибіркової навчальної дисципліни
«СИСТЕМНЕ МИСЛЕННЯ ТА БІЗНЕС-ДИНАМІКА»
ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 051 – «ЕКОНОМІКА»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ЕКОНОМІКА»
ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

КРЕМЕНЧУК 2022

Силабус з вибіркової навчальної дисципліни «Системне мислення та бізнес-динаміка» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Економіка» для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 051 – «Економіка» ОПП «Економіка» та відповідних нормативних документів

Силабус розробили: к.е.н., ст. викл. Ольга ГЛАЗУНОВА

ст. викл. Світлана ІЩЕНКО

Затверджено на засіданні кафедри економіки

Протокол від «12» 10 2022 року № 4

Завідувач кафедри економіки

 (Ольга МАСЛАК)

«12» 10 2022 року

Гарант освітньо-професійної програми Ольга МАСЛАК

Схвалено

Науково-методичною Радою факультету економіки і управління
(шифр, назва)

Протокол від «15» 11 2022 року № 2

Голова Леся САКУН
(підпис) (ініціали, прізвище)

	Силабус з вибіркової навчальної дисципліни Системне мислення та бізнес-динаміка
	Рівень вищої освіти: Другий (магістерський) рівень Освітня програма: 051 – «Економіка»
	Рік навчання 2, семестр 3
	Кількість кредитів: 5, Мова викладання: українська
	Звітність: диф. залік

Викладач:

Прізвище, ім'я, по батькові	к. е. н., ст. викл. Глазунова Ольга Олександрівна
Профайл викладача	http://econ.kdu.edu.ua/sklad-kafedry.html
Контактна інформація	Ел. адреса: kafekonkrnu@gmail.com Телефони: +38(05366)31015
Графік консультацій	http://econ.kdu.edu.ua/rozkład.html

Опис дисципліни

Викладання та навчання. Лекції, практичні заняття (на основі проблемного викладу, застосування частково пошукових та дослідницьких методів), самостійна робота здобувачів з використанням навчальної та наукової літератури, консультування з викладачем.

Метою викладання навчальної дисципліни «Системне мислення та бізнес-динаміка» є забезпечення майбутніх фахівців знаннями та вміннями системних досліджень, побудови моделей і застосування системного аналізу для розв'язування бізнес-задач.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Системне мислення та бізнес-динаміка» є: ознайомити здобувачів з сучасними методами системних досліджень; особливостями моделювання динамічної рівноваги бізнесу на основі системного підходу; сформувати практичні навички використання методів системного аналізу.

Компетентності та програмні результати навчання

Вивчення дисципліни дає можливість здобути **компетентності**, потрібні для подальшої професійної діяльності:

- ЗК 1 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 2 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 4 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

- ЗК 6 Здатність розробляти та управляти проектами.
- ЗК 8 Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.
- СК 1 Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.
- СК 3 Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.
- СК 4 Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.
- СК 6 Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.
- СК 7 Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.
- СК 8 Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.
- СК 11* Здатність планувати і розробляти економічні проекти в умовах відбудови економіки та її інтеграції в європейський економічний простір, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення і застосовувати їх для формування нових моделей економічних систем та процесів.

Засвоєння змісту навчальної дисципліни забезпечує формування таких програмних результатів:

ПРН 1	Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.
ПРН 2	Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.
ПРН 3	Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово.
ПРН 4	Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.
ПРН 8	Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.
ПРН 11	Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

ПРН 14	Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.
ПРН 15*	Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проєктів в умовах відбудови економіки та її інтеграції в європейський економічний простір із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

Структура курсу

К-сть год. денна/заочна ф.н.			Тема	Результати навчання	Завдання
ЛК	ПЗ	Сам. Р.			
Змістовий модуль 1. Основи формування та розвитку системного мислення					
2/1	2/0.5	10/15	Тема 1. Розвиток системних уявлень та необхідність виникнення системного підходу	програмні результати: формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем; вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово; визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів	Дослідження теоретичних питань, практичні та ситуативні завдання, індивідуальні завдання
4/1	4/0.5	10/15	Тема 2. Класифікація та властивості систем	програмні результати: формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем; вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово; визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів	Дослідження теоретичних питань, практичні та ситуативні завдання, індивідуальні завдання
4/1	4/1	10/15	Тема 3. Поняття та класифікація структур систем. Особливості структурнотопологічного аналізу	програмні результати: формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем;	Дослідження теоретичних питань, практичні та ситуативні завдання, індивідуальні завдання

				<p>вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово;</p> <p>розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень;</p> <p>визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів;</p> <p>організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проектів в умовах відбудови економіки та її інтеграції в європейський економічний простір із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення</p>	
2/2	4/1	20/17	Тема 4. Математичне моделювання економічних систем	<p>програмні результати:</p> <p>формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем;</p> <p>розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності;</p> <p>вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово;</p> <p>розробляти соціально-</p>	Дослідження теоретичних питань, практичні та ситуативні завдання, індивідуальні завдання

				<p>економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень;</p> <p>збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань;</p> <p>визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів;</p> <p>розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем;</p> <p>організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проектів в умовах відбудови економіки та її інтеграції в європейський економічний простір із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення</p>	
Змістовий модуль 2. Моделювання динамічної рівноваги бізнесу на основі системного підходу					
2/1	4/1	10/18	Тема 5. Система показників динаміки бізнес-	<p>програмні результати:</p> <p>формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем;</p> <p>розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності;</p>	Дослідження теоретичних питань, практичні та ситуативні завдання, індивідуальні завдання

				<p>вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово;</p> <p>збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань;</p> <p>визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів;</p> <p>розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем</p>	
4/2	4/1	20/18	Тема 6. Аналіз зміни соціально-економічних систем у часі	<p>програмні результати:</p> <p>формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем;</p> <p>розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності;</p> <p>вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово;</p> <p>збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань;</p> <p>визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів;</p> <p>розробляти сценарії і</p>	Дослідження теоретичних питань, практичні та ситуативні завдання, індивідуальні завдання

				стратегії розвитку соціально-економічних систем	
2/1	2/0.5	10/18	Тема 7. Аналіз взаємозв'язків між соціально-економічними системами	<p>програмні результати: формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем; розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності; вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово; збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань; визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів; розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем</p>	Дослідження теоретичних питань, практичні та ситуативні завдання, індивідуальні завдання
4/1	2/0.5	10/18	Тема 8. Аналіз функціональних взаємозв'язків складних соціально-економічних систем	<p>програмні результати: формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем; розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності; вільно спілкуватися з професійних та наукових</p>	Дослідження теоретичних питань, практичні та ситуативні завдання, індивідуальні завдання

				питань державною та іноземною мовами усно і письмово; збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань; визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів; розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем	
24/10	26/6	100/134	$24 + 26 + 100 = 150$ $10 + 6 + 134 = 150$		

Методи навчання

- словесний метод (лекція, зокрема, на основі проблемного викладу), дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- дослідницько-пошуковий.

Політика оцінювання

Форми оцінювання

- диф. залік;
- аналітичні звіти, реферати, есе (питання, відведені на самостійне опрацювання);
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень (у тому числі виступи на науково-практичних заходах за тематикою дисципліни);
- виконання та захист практичних завдань;
- тести;
- виконання завдань на прикладі реальних об'єктів (ділові ігри, тренінги, вирішення ситуаційних завдань).

Оцінювання завдань, терміни їх виконання

№ з/п	Завдання	Терміни виконання	Критерії оцінювання
1	Завдання до практичних занять	Щотижня, згідно розкладу	Самостійність, творчість, точність, вчасність виконання завдань
2	Підготовка теоретичних питань (у тому числі питання, відведені на самостійне опрацювання)	Щотижня, згідно розкладу	Правильність, логічність, відповідність темі, оригінальність та комплексність звіту
3	Тестування з теми	Наприкінці теми	Правильність, вчасність виконання завдань
4	Модуль 1, модуль 2	Наприкінці модуля 1, 2	Самостійність, правильність виконання завдань

При оцінюванні здобувача враховується наступне:

http://econ.kdu.edu.ua/files/files/kryteriyi_otsinyuvannya_2022.pdf

1. Відвідування лекційних і практичних занять.
2. Активна і продуктивна участь у практичних заняттях (додаткові бали за роботу у команді, творчий підхід).
3. Опрацювання базової та допоміжної літератури.
4. Вчасне виконання завдань для самостійної роботи (додаткові бали за використання сучасних інформаційних технологій, зміст і форму презентації результатів досліджень, участь у науково-практичних заходах).
5. Виконання тестових завдань.

Шкала оцінювання

Шкала оцінок				
Оцінка за національною шкалою		Проміжок за накопичувальною бальною шкалою	Оцінка ЕКТС	
Іспит, диф.залик, курсовий проект (робота)	залик			
Відмінно	зараховано	90 – 100	A	Відмінно
Добре		82 – 89	B	Дуже добре
Задовільно		74– 81	C	Добре
		64 – 73	D	Задовільно
		60 – 63	E	Достатньо
Незадовільно	не зараховано	35 – 59	FX	Незадовільно (дозволяється перескладання)
		1 – 34	F	Неприйнятно (повторне вивчення дисципліни)

Політика курсу

1. Пропущені заняття (лікарняні, мобільність, тощо) необхідно відпрацювати. Для цього здобувач освіти має виконати індивідуальні завдання за пропущеними темами: <http://krnu.org/>
2. Поведінка в аудиторії. Усі учасники освітнього процесу мають дотримуватися етичних норм. Здобувач вищої освіти зобов'язаний старанно та сумлінно навчатися протягом усього періоду навчання. Водночас він повинен підтримувати інших у прагненні поглиблювати знання та виконувати свої обов'язки. Від викладача вимагається доброзичливе, серйозне і тактовне ставлення до здобувачів вищої освіти.

3. Академічна доброчесність

У КрНУ діє Кодекс академічної етики (http://www.kdu.edu.ua/new/quality_educ_doc.php), «Положення про перевірку наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних і навчальних робіт на академічний плагіат», на основі якого розроблена «Інструкція щодо перевірки випускних кваліфікаційних робіт на академічний плагіат із використанням програмно-технічних засобів» (http://www.kdu.edu.ua/Documents/metod_instruczija_plagiat_2019.pdf).

Згідно з цими документами перевірки на плагіат підлягають усі види письмових робіт. Перевірка випускних кваліфікаційних робіт здійснюється з використанням онлайн-сервісу Unicheck за допомогою електронного репозитарію КрНУ, який накопичує, зберігає та надає доступ до електронних версій.

Ступінь унікальності індивідуальних завдань (у т. ч. тези доповідей, наукові роботи, курсові та контрольні роботи) також перевіряється за допомогою онлайн-сервісів із вільним доступом. За критерій оригінальності творів приймається показник рівня унікальності тексту у відсотках, отриманий за допомогою програмно-технічних засобів перевірки на плагіат і збільшений на відсоток правомірних запозичень.

4. Визнання результатів навчання, отриманих унаслідок неформальної освіти та здобутих в інших ЗВО, у т.ч. за кордоном, відбувається на основі:
http://www.kdu.edu.ua/uch_otd/nef_osvita.pdf
http://cia.kdu.edu.ua/mignar_zvyazk_norm_doc_KrNU.php.

Методичне забезпечення

<http://krnu.org/>

Рекомендована література

Основна

1. Гайденок С.М., Костюк В.О. Бізнес-статистика: навч. посіб. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. 190 с.
2. Міца О.В., Лавер В.О. Системний аналіз: навч.-метод. посіб. Ужгород : вид-во ПП «АУТДОР-ШАРК», 2021. 63 с.
3. Мойсеєнко І.П. Системний аналіз в економіці: навчальний посібник. – Львів: ЛьвДУВС, 2017. 248 с.

4. Тюрин О.В., Ахмеров О.Ю. Теорія систем і системний аналіз в економіці: навчальний посібник. Одеса: «Одеський національний університет імені І.І. Мечникова», 2019. 170 с.

5. Угрин Д.І., Галочкін О.В., Яцько О.М. Системний аналіз: навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2022. 242 с.

6. Швець С.В., Швець У.С. Основи системного аналізу: навчальний посібник. Суми: Сумський державний університет, 2017. 126 с.

7. Шушура О.М., Шатохіна Н.К. Системний аналіз: навч. посіб. К.: Редакційно-видавничий центр Державного університету телекомунікацій, 2019. 63 с.

Допоміжна

8. Maslak O.I., Maslak M.V., Grishko N.Y., Hlazunova O.O., Pererva P.G. and Yakovenko Y.Y. Artificial Intelligence as a Key Driver of Business Operations Transformation in the Conditions of the Digital Economy (Штучний інтелект як ключовий драйвер трансформації бізнес-операцій в умовах цифрової економіки), *2021 IEEE International Conference on Modern Electrical and Energy Systems (MEES)*, 2021, pp. 1-5, doi: 10.1109/MEES52427.2021.9598744.

9. Бродський Ю.Б., Молодецька К.В. Моделювання економічної динаміки: підручник. Житомир: Вид-во «Житомирський національний агроекологічний університет», 2016. 132 с.

10. Гладка О.М., Карпович І.М., Сінчук А.М. Моделі економічної динаміки для фахівців з інформаційних технологій: навчальний посібник. Рівне: РДГУ, 2019. 158 с.

11. Григорків В.С. Моделювання економіки: підручник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. 360 с.

12. Дубовой В.М., Кветний Р.Н., Михальов О.І., Усов А.В. Моделювання та оптимізація систем: підручник. Вінниця ПП «ТГ «Едельвейс», 2017. 804

13. Лось В.О. Моделі економічної динаміки: навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Економіка» освітньо-професійної програми «Економічна кібернетика». Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 78 с.

14. Маслак, О., Гришко, Н., Яковенко, Я., Шара, В., & Матвієць, В. Трансформація бізнес-моделей у парадигмі посткризового відновлення економіки. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки)*. 2022. (2). С. 11–16. <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2022.2.11>

15. Семененко Т.О., Домрачев В.М. Прогнозування динаміки макроекономічних показників. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. № 3. 2019. С. 110-116.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Річна фінансова звітність підприємств. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. Офіційний сайт. URL: Режим доступу: [http:// www.smida.gov.ua/](http://www.smida.gov.ua/)